

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Egyetemes zenetörténet és zeneirodalom 3. (Istoria muzicii universale 3)

Akadémiai tanév: 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár (Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj Napoca)
1.2 Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3 Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4 Szakterület	Zene
1.5 Képzési szint	Alapképzés (BA) – Licenz
1.6 Szak / Képesítés	Zene / Zenetanár
1.7 Képzési forma	Nappali tagozatos képzés (Învățământ cu frecvență)

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Egyetemes zenetörténet és zeneirodalom 3. (Istoria muzicii universale 3)					A tantárgy kódja	TLM 3302
2.2 Az előadásért felelős tanár neve			dr. Fekete Miklós				
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve			dr. Fekete Miklós				
2.4 Tanulmányi év	2	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	E	2.7 Tantárgy típusa	DF

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					25
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					8
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek: koncertrésztétel (opera, filharmónia, kamaraestek, kórusfellépések, előadások, stb.), önálló zenehallgatás, konferencia-résztétel, nyílt intézményi programokon való résztétel, stb.					15
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					72
3.8 A félév össz-óraszama					100
3.9 Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none">–
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none">általános zenetörténeti ismeretekkel való rendelkezészenei képességekkel való rendelkezés (zenei hallás, ritmusérzék)kottakövetési (kottaolvasási) készséggel való rendelkezés

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none">75 %-os jelenléti kötelezettségvetítő, hangfalak, zongorakötelező olvasmányok tanulmányozása és a feladatok elvégzése
--	---

5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> • 100 %-os jelenléti kötelezettség • szemináriumi feladatok megoldása (órák keretében és tanórákon kívül) • szemináriumi bemutatók megtartása • fontosabb kolozsvári könyvtárak használata
---	---

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • „helyes kapcsolat megteremtése a zenei szöveg és a hangzás között a megszerzett auditív, valamint zeneolvasási- és írási készségek (beleértve a belső hallást) alapján”; • „a klasszikus zenei írásmód alapvető technikáinak, valamint a zenei elemzés módszertanának helyes alkalmazása”; • „zenei kompozíciók osztályozása és elemzése műfaji, formai, zeneirodalmi, hangszerelési, stilisztikai jellemzők és sajátosságok alapján”;zeneértés képességének kialakítása • a zenei értékek felismerési képességének kialakítása • hangszeres, vokális és zenekari kottaolvasás képességének kialakítása • formaérzék-, zenehallgatási készség fejlesztése • stílusfelismerési képesség kialakítása • elemzési készség fejlesztése • zenei stílárius elemek rendszerezésének képessége • a zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejező eszközök – tempó, dinamika, tonalitás, forma, karakter, hangszerelés, stb. – értelmezési képességének fejlesztése
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • „egy művészeti esemény vagy tanulási egység – beleértve a zenei tantárgyak tantervében szereplő tartalmakat – megtervezése, megszervezése, lebonyolítása, koordinálása és értékelése”; • „hatékony munkavégzési technikák alkalmazása”; • „kezdeményező-készség, kreativitás és felelősségérzet kialakítása”; • „a szakmai fejlődés objektív önértékelése a munkaerőpiaci elvárásokhoz való alkalmazkodás érdekében”; • a zenei befogadókészség kialakítása • az esztétikai értékítélet képességének kialakítása • a rendszerezés képességének kifejlesztése • az önálló zenehallgatási- és hangverseny-látogatási igény kialakítása • interdiszciplináris kapcsolatok kialakításának készsége – egyrészt zenei tárgyakkal (zeneelmélet, formatan, összhangzattan, ellenpont, folklór, hangszertörténet és hangszerelmélet, hangszertanulás, partitúraolvasás, karvezetés), másrészt zenén kívüli tárgyakkal (irodalom, egyetemes történelem, művészettörténet, földrajz, szociológia, stb.)

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • a zenei műveltség megalapozása és az egyetemes zenekultúra megismertetése • a zenei ízlés formálása • zenetörténeti tájékozottság kialakítása, ismeretek bővítése és rendszerezése • a zenei érdeklődés felkeltése • zenei élményszerzés megvalósítása és az az újdonság iránti érdeklődés felkeltése, fenntartása
--------------------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • az esztétikai érzék fejlesztése • a tudatos zenehallgatás szintjének elérése • az éneklési és zenélési öröm felkeltése • a kurzuson/szemináriumon kívüli zenehallgatásra való rászoktatás
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • a zenetörténeti terminológia megismerése, elsajátítása és helyes használata • a zenei művészettörténeti korszakok körülhatárolása, képviselőinek megismerése, sajátos stiláris jegyeinek megfigyelése • a történelmi, művészettörténeti, irodalmi, képzőművészeti és zenei fejlődés párhuzamba állítása, kölcsönhatásainak és összefüggéseinek felderítése • a zenei elemzések megvalósításához szükséges zenetörténeti ismeretek elsajátítása • zeneszerzők életének, tevékenységeinek, alkotásainak megismerése • különböző események és történések időrendi behelyezése • zeneszerzők jellegzetes stílusjegyeinek megismerése • műfajok és formák kialakulásának és fejlődésének nyomon követése • a meghallgatott zeneművek előadó apparátusának felismerése • fontosabb zenetörténeti alkotások megismerése, majd felismerése zenehallgatás útján • sajátos munkamódszerek kialakítása a zenetörténeti szemináriumokon • az előadásokon, szemináriumokon ismertetett tananyag rendszerezése, elmélyítése

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didakt. módszerek
1. A Bach-fiúk zenei stílusa. A Mannheimi és Bécsi iskolák. Gluck operareformja. Kulcsszavak: rokokó, gáláns-stílus, <i>Empfindsamer Styl</i> , mannheimi (Stamitz, C.Ph. E. Bach,) és bécsi (Monn, Wegenseil) iskolák, J. Chr. Bach, formák, műfajok, Gluck, az opera reformja, a klasszikus „Sturm und Drang”.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
2. Zenei Klasszika – korszakbemutató, történelmi-társadalmi-kulturális háttér, jellegzetességek, műfajok. Kulcsszavak: történelmi háttér, stiláris jegyek, műfajok, formai sémák.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
3. Franz Joseph Haydn élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: életút	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
4. Franz Joseph Haydn szimfóniai, kvartettjei (kamaramuzsikája) és szonátái. Kulcsszavak: műfajfejlődés, forma, struktúra, szimfónia, kvartett, trió, divertimento, zongoraszónáta	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
5. Franz Joseph Haydn miséi és oratóriumai. Kulcsszavak: misék, egyházi – világi oratórium.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
6. Wolfgang Amadeus Mozart élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: életút	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás

	<ul style="list-style-type: none"> - interaktív párbeszéd - brainstorming
<p>7. Wolfgang Amadeus Mozart kvartettjei (kamaraművei) és zongoraszonátái.</p> <p>Kulcsszavak: kvartett, divertimento, zongoraszonáta</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
<p>8. Wolfgang Amadeus Mozart szimfóniai és versenyművei.</p> <p>Kulcsszavak: szimfónia, concerto, zongoraversenyek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
<p>9. Wolfgang Amadeus Mozart miséi és operái. Mozart kortársai.</p> <p>Kulcsszavak: mise, Requiem, opera, Singspiel, kortársak.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
<p>10. Ludwig van Beethoven élete és zenei munkássága.</p> <p>Kulcsszavak: életút</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
<p>11. Ludwig van Beethoven szonátái és kvartettjei.</p> <p>Kulcsszavak: hegedűszonáták, zongoraszonáták, kvartettek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
<p>12. Ludwig van Beethoven koncertnyitányai és szimfóniai.</p> <p>Kulcsszavak: nyitány, szimfónia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
<p>13. Ludwig van Beethoven versenyművei, miséje és operája.</p> <p>Kulcsszavak: hegedűverseny, zongoraversenyek, misék, opera.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
<p>14. Ismétlés, összefoglalás.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
8.2 Szeminárium	Didakt. módszerek
<p>1. A Bach-fiúk zenei stílusa. A Mannheimi és Bécsi iskolák. Gluck operareformja.</p> <p>Kulcsszavak: rokokó, gáláns-stílus, <i>Empfindsamer Styl</i>, mannheimi (Stamitz, C.Ph. E. Bach,) és bécsi (Monn, Wegenseil) iskolák, J. Chr. Bach, formák, műfajok, Gluck, az opera reformja, a klasszikus „Sturm und Drang”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>2. Zenei Klasszika – korszakbemutató, történelmi-társadalmi-kulturális háttér, jellegzetességek, műfajok.</p> <p>Kulcsszavak: történelmi háttér, stiláris jegyek, műfajok, formai sémák.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>3. Franz Joseph Haydn élete és zenei munkássága.</p> <p>Kulcsszavak: életút</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd

	<ul style="list-style-type: none"> - magyarázat - rendszerezés
<p>4. Franz Joseph Haydn szimfóniai, kvartettjei (kamaramuzsikája) és szonátái.</p> <p>Kulcsszavak: műfajfejlődés, forma, struktúra, szimfónia, kvartett, trió, divertimento, zongoraszonáta</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>5. Franz Joseph Haydn miséi és oratóriumai.</p> <p>Kulcsszavak: misék, egyházi – világi oratórium.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>6. Wolfgang Amadeus Mozart élete és zenei munkássága.</p> <p>Kulcsszavak: életút</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>7. Wolfgang Amadeus Mozart kvartettjei (kamaraművei) és zongoraszonátái.</p> <p>Kulcsszavak: kvartett, divertimento, zongoraszonáta</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>8. Wolfgang Amadeus Mozart szimfóniai és versenyművei.</p> <p>Kulcsszavak: szimfónia, concerto, zongoraversenyek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>9. Wolfgang Amadeus Mozart miséi és operái. Mozart kortársai.</p> <p>Kulcsszavak: mise, Requiem, opera, Singspiel, kortársak.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>10. Ludwig van Beethoven élete és zenei munkássága.</p> <p>Kulcsszavak: életút</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>11. Ludwig van Beethoven szonátái és kvartettjei.</p> <p>Kulcsszavak: hegedűszonáták, zongoraszonáták, kvartettek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat

	- rendszerezés
12. Ludwig van Beethoven koncertnyitányai és szimfóniái. Kulcsszavak: nyitány, szimfónia.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
13. Ludwig van Beethoven versenyművei, miséje és operája. Kulcsszavak: hegedűverseny, zongoraversenyek, misék, opera.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
14. Ismétlés, összefoglalás.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
Kötelező könyvészet: *** <i>IMSLP / CPDL</i> – kották *** <i>The New Grove Dictionary of Music and Musicians</i> . 2001. Macmillan Publishers. London. BALASSA Imre – GÁL György Sándor 1965. <i>Operakalauz</i> . Zeneműkiadó. Budapest. BARTHA Dénes (szerk.) 1974. <i>A zenetörténet antológiája</i> . Zeneműkiadó. Budapest. BOYDEN, Matthew 2009. <i>Az opera kézikönyve</i> . Park Könyvkiadó. Budapest. BURROWS, John (szerk.) 2006. <i>A klasszikus zene</i> . M-érték Kiadó. Budapest. DARVAS Gábor 1981. <i>Zene Bachtól napjainkig</i> . Zeneműkiadó. Budapest. DIETEL, Gerhard 1996. <i>Zenetörténet évszámokban I, II</i> . Springer. Budapest. EGGEBRECHT, Hans Heinrich 2009 [német kiadás 1991]. <i>A nyugat zenéje – Folyamatok és állomások a középkortól napjainkig</i> . Typotex Kiadó. Budapest. FARKAS Zoltán 1997. <i>Bécsi klasszika</i> . Orfeusz hangzó zenetörténet. Nemzeti Kulturális Alap Zenei Kollégiuma. Budapest. KOVÁCS Sándor (szerk.) 1979. <i>Szemelvények a zenehallgatáshoz. Tanári kézikönyv</i> . Tankönyvkiadó. Budapest. KÖRBER Tivadar 2009 ² . <i>Zeneirodalom</i> . kötetek. Műszaki Kiadó. Budapest. KROÓ György – KÁRPÁTI János 1964, 1965, 1966, 1973. <i>Muzsikáló zenetörténet</i> . Gondolat Kiadó. Budapest. KROÓ György 1973-1989. <i>A hét zeneműve</i> . Zeneműkiadó. Budapest. MICHELS, Ulrich 2003. <i>Atlasz – Zene</i> . Athenaeum 2000 Kiadó. Budapest. NÉMETH – NÓGRÁDI – PUSTER 1984. <i>Szolfézs-antológia</i> . EMB. Budapest. PÉCSI Géza 2003. <i>Kulcs a muzsikához</i> . Kulcs a muzsikához Kiadó. Pécs. ROSEN, Charles 1977. <i>A klasszikus stílus – Haydn, Mozart, Beethoven</i> . Zeneműkiadó. Budapest. SCHOENBERG, Harold C. 2006. <i>Nagy zeneszerzők élete</i> . Európa Könyvkiadó. Budapest. STANLEY, John 2006. <i>Klasszikus zene</i> . Kossuth Kiadó. Budapest. SZABOLCSI Bence 1999. <i>A zene története</i> . Kossuth Kiadó. Budapest. WILSON-DICKSON, Andrew 1994. <i>A kereszténység zenéje (Cantate Domino)</i> , Gemini. Budapest. WÖRNER, Karl H. 2007. <i>A zene története</i> . Vivace Zenei Antikvárium és Kiadó. Budapest. Ajánlott könyvészet:	

BARTHA Dénes 1956. *Beethoven kilenc szimfóniája*. Zeneműkiadó. Budapest.

BERGER, Wilhelm Georg 1970. *Cvartetul de coarde de la Haydn la Debussy*. Editura Muzicală. București.

CAIRNS David 2006. *Mozart és operái*. Park Könyvkiadó. Budapest.

CIORTEA, Tudor 1968. *Cvartetele de Beethoven*. Editura Muzicală. București.

DENIZEAU, Gérard 2009 [francia kiadás 1997]. *A zenei műfajok képes enciklopédiája*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.

FODOR Géza 2002. *A Mozart-opera világgépe*. Typotext. Budapest.

HOLOMAN, D. Kern 2015. *Szimfonikus zenekar – nagyon rövid bevezetés*. MüPa Könyvek. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.

HUGHES, Spike 1976. *Mozart operakalauz*. Zeneműkiadó. Budapest.

KERMAN, Joseph – TYSPON, Alan 1986. *Beethoven*. Grove monográfiák. Zeneműkiadó. Budapest.

ROLLAND, Romain 2011. *Beethoven élete*. Fapadoskönyv. Budapest.

SADIE, Stanley 1991. *Mozart*. Grove monográfiák. EMB. Budapest.

SADIE, Stanley 2004. *Opera*. Kossuth Kiadó. Budapest.

SZABOLCSI Bence 1976. *Beethoven – művész és műalkotás két korszak határán*. Zeneműkiadó. Budapest.

TÓTFALUSI István 2006. *Operamesék*. Móra Könyvkiadó. Budapest.

TÓTH Dénes 1956. *Hangversenykalauz*. Zeneműkiadó. Budapest.

WOLFF, Christoph 1989. *A Bach-család*. Grove monográfiák. Zeneműkiadó. Budapest.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy tartalma és az elsajátítandó kompetenciák összhangban vannak a képzési program céljaival, valamint a végzettek által betölthető szakmai szerepkörökkel és a munkaerőpiac elvárásaival.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	- A . vizsga: szóbeli / írásbeli / projekt, stb.; - B . vizsga: audíció (mű-, szerző- vagy stílus felismerése)	- problematizálás - számonkérés - vizsga	40% + 30%
10.5 Szeminárium	- aktív szemináriumi jelenlét és tevékenység; - C . a kijelölt órai és önálló szemináriumi feladatok teljesítése (dolgozat / portfólió / projekt / zenei összeállítás, stb. elkészítése és bemutatása);	- folyamatos megfigyelés - portfólió - bemutatás	20%
	- D . hivatalból járó pontszám (1 jegypont)		10%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> - aktív részvétel az új témák kibontásakor és problematizálásakor (kurzus), illetve azok gyakorlati feldolgozásain (szeminárium, önálló feladatok és munkák) – az órák min. 75%-án; - a félév alatti szemináriumi munkák 100%-os elvégzése kizáró jellegű feltétele a szessziós vizsgán való részvételnek; - mindhárom vizsgarész (lásd a korábbi: A, B és C) esetében szükséges teljesíteni külön-külön is a hozzárendelt pontszám min. 50%-át; 			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)

	A fenntartható fejlődés általános ikonja						
							

Kitöltés dátuma

2025. május 7.

Előadás felelőse

dr. Fekete Miklós

Szeminárium felelőse

dr. Fekete Miklós

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató